

C Predikce vývoje makroekonomických indikátorů

C.1 Ekonomický výkon

Minulý vývoj HDP

Výkon ekonomiky zachycený prostřednictvím HDP ve 3. čtvrtletí 2013 mezičtvrtletně² mírně vzrostl o 0,2 % (*proti 0,4 %*), a potvrdil tak ukončení recese. Meziročně však klesl o 0,3 % (*proti růstu o 0,3 %*).

Pohled na mezičtvrtletní vývoj hrubé přidané hodnoty (HPH) prozatím pozitivní informaci neobsahuje. HPH ve 3. čtvrtletí 2013 mezičtvrtletně reálně klesla o 0,4 %, přičemž viditelný nárůst nebyl zaznamenán ani v jednom z 11 odvětví klasifikace NACE. Meziroční pokles HPH činil 0,1 %. Mezičtvrtletní růst HDP je tedy možné interpretovat jako důsledek podstatného růstu salda čistých daní.

Podívejme se nyní na determinanty mezičtvrtletního a meziročního vývoje HDP z pohledu agregátních výdajů.

Mezičtvrtletní přírůstek HDP byl dominantně tažen nárůstem změny zásob a ceností. Vedle toho byl zaznamenán přírůstek výdajů vládních institucí na spotřebu. Tvorba hrubého fixního kapitálu pokračovala v již sedm čtvrtletí trvajícím postupném poklesu na mezičtvrtletní bázi. Růst dovozu přesahující růst vývozu vedl k tomu, že zahraniční obchod tlumil mezičtvrtletní zvýšení HDP. Rovněž tak pokračoval pokles výdajů domácností na spotřebu.

Meziroční pohled poskytuje obdobné výsledky. Negativní byl vývoj zahraničního obchodu, který plynul z předstihu meziročního růstu dovozu před růstem vývozu. Vývoz se ve 3. čtvrtletí 2013 reálně meziročně zvýšil o 2,9 % (*proti 1,8 %*), zatímco dovoz o 4,7 % (*proti 1,3 %*). Již tradiční byl pokles tvorby hrubého fixního kapitálu o 3,2 % (*proti 4,7 %*).

Naproti tomu meziroční pokles HDP byl primárně tlumen meziročním nárůstem zásob a ceností, přírůstkem výdajů na konečnou spotřebu vlády o 2,6 % (*proti 0,2 %*) i domácností o 0,5 % (*proti poklesu o 1,1 %*). Meziroční reálný růst spotřeby domácností byl z pohledu její struktury způsoben růstem výdajů na předměty dlouhodobé a střednědobé spotřeby. Připomeňme vysokou volatilitu výdajů na předměty dlouhodobé spotřeby a rovněž fakt, že největší podíl „nezbytných“ výdajů se nachází ve výdajích na předměty krátkodobé spotřeby a služby. Uvedený vývoj lze pak chápat jako jasný signál přetrvávajících

rozpočtových problémů domácností. Meziroční přírůstek spotřeby byl současně doprovázen mírným poklesem míry hrubých úspor domácností.

Tvorba hrubého fixního kapitálu zaznamenala v uvedeném období jak mezičtvrtletní, tak meziroční reálné zhoršení. Za 1.–3. čtvrtletí 2013 došlo k reálnému meziročnímu poklesu všech klíčových typů investic. Ve 3. čtvrtletí bylo možné pozorovat velmi mírný meziroční růst investic do dopravních prostředků.

V nominálním vyjádření HDP ve 3. čtvrtletí 2013 vzrostl o 1,3 % (*proti 0,9 %*).

Z pohledu důchodové struktury HDP vzrostly ve 3. čtvrtletí 2013 náhrady zaměstnancům meziročně o 0,7 % (*proti 1,8 %*) při růstu mezd a platů o 0,3 % (*proti 1,8 %*). Současně o 1,3 % (*proti poklesu o 0,2 %*) vzrostl hrubý provozní přebytek. Uvedený nominální růst mezd a platů však s ohledem na vývoj inflace dle deflátoru spotřeby domácností i nadále představoval negativní impuls pro vývoj reálného disponibilního důchodu domácností.

Odhad a predikce HDP

Predikce HDP a jeho výdajových složek je ovlivněna obdobnými rizikovými faktory (viz Rizika predikce) jako v předchozích predikcích. Rizika spojená s vývojem vnějšího okolí jsou ale ve střednědobém výhledu na nižší hladině.

Na základě měsíčních statistik ČSÚ, s ohledem na vývoj konjunkturálních ukazatelů a rovněž s přihlédnutím k již obvyklému efektu předzásobení se cigaretovými kolký v důsledku růstu spotřební daně na tabák se domníváme, že mezičtvrtletní růst reálného HDP byl ve 4. čtvrtletí 2013 silnější než ve 3. čtvrtletí 2013. Konkrétně odhadujeme, že mezičtvrtletně reálně vzrostl o 0,5 % (*proti 0,6 %*). Současně by kvůli vyšší srovnávací základně měl HDP v 1. čtvrtletí 2014 víceméně stagnovat.

Odhadujeme, že za celý rok 2013 HDP reálně klesl o 1,4 % (*proti 1,0 %*). To bylo z hlediska struktury výdajů dáno zejména meziročním poklesem hrubých domácích výdajů. V rámci nich odhadujeme pokles spotřeby domácností o 0,2 % (*proti růstu o 0,2 %*), růst spotřeby vlády o 1,6 % (*proti 0,8 %*) a pokles tvorby hrubého kapitálu o 5,8 % (*proti 7,9 %*). K reálnému poklesu HDP v roce 2013 přispěl i zahraniční obchod, kdy odhadujeme růst vývozu o 0,3 % (*proti poklesu*

² Mezičtvrtletní změny komentované v textu jsou vyjádřeny na základě sezónně očištěných dat, v ostatních případech jsou použita sezónně neočištěná data.

o 0,1 %) a růst dovozu o 0,7 % (*proti poklesu o 0,9 %*). Tyto změny odhadů jsou způsobeny nejen odchylkou zveřejněných údajů za 3. čtvrtletí 2013 od predikce, ale i revizemi předchozích čtvrtletí³.

Reálný hrubý domácí důchod (RHDD) za rok 2013 zřejmě poklesl jen o 0,4 %. Záporný příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP ve výši 0,2 p. b. (po očištění o vývozní a dovozní ceny) byl totiž realizován při značném zlepšení směnných relací. Naproti tomu jeho příspěvek k růstu RHDD (bez očištění o vliv směnných relací) dosáhl kladné hodnoty 0,8 p. b., což tudíž relativizuje výše uvedené negativní hodnocení zahraničního obchodu. Ekonomický výkon za dané období lze dle tohoto ukazatele hodnotit ve srovnání s HDP výrazně pozitivněji.

Vnější okolí ekonomiky bude pokračovat v oživení růstové dynamiky (viz kapitola A.1) přibližně ve stejné míře, jakou jsme předpokládali v říjnové predikci. Pozitivní dopad na saldo zahraničního obchodu bude v krátkém období dále umocněn oslabením směnného kurzu (vlivem devizových intervencí ČNB), což by mělo podpořit cenovou konkurenceschopnost exportérů. Takový vývoj s sebou samozřejmě přinese pozitivní dopad na zahraniční obchod, který by měl v roce 2014 představovat polovinu přírůstku HDP a v roce 2015 pak čtvrtinu růstu HDP. Ve srovnání s předchozí predikcí byl nepatrně navýšen příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP v roce 2014, a to především z důvodu zohlednění aktuálních dat zahraničního obchodu.

Příspěvek hrubých domácích výdajů k růstu HDP v roce 2014 ve srovnání s předchozí predikcí neměníme, v roce 2015 bude zvýšení hrubých domácích výdajů představovat většinu růstu HDP.

Pro celý rok 2014 predikujeme růst reálného HDP o 1,4 % (*proti 1,3 %*). V roce 2015 očekáváme růst HDP o 2,0 %.

Z hlediska konečných dopadů do růstu HDP v rámci hrubých domácích výdajů upravujeme především příspěvek spotřeby domácností. Domníváme se, že domácnosti budou i nadále důchodově značně omezeny. Dalším nepříznivým parametrem je

očekávaný vyšší růst deflátoru spotřeby domácností (viz kap. C.2). V zásadě stagnace klíčových parametrů na trhu práce v roce 2014 a pouze umírněný růst reálného disponibilního důchodu se budou realizovat růstem reálné spotřeby domácností v roce 2014 o 0,6 % (*proti 0,9 %*). V roce 2015 očekáváme růst spotřeby domácností o 1,5 %. Ten bude v souladu s mírným poklesem míry hrubých úspor domácností.

V roce 2014 bude dynamiku spotřeby vlády kladně ovlivňovat růst platů ve státní správě (blíže viz kapitola C.3), v roce 2015 by naopak měl být její nízký nárůst tvořen převážně reálnými výdaji na zboží a služby, jelikož náhrady zaměstnancům budou v důsledku legislativní změny poplatníka zdravotního pojištění nižší (přesun 2 p. b. sazby příspěvků na sociální zabezpečení ze zaměstnavatele na zaměstnance). Předpokládáme, že spotřeba vlády v roce 2014 vzroste o 1,0 % (*proti 0,2 %*) a v roce 2015 o 0,4 %.

K poklesu tvorby hrubého fixního kapitálu přispívaly nízká domácí a zahraniční poptávka, pokles interních zdrojů financování a rovněž omezené vládní investice do infrastruktury. Předpokládáme, že se v roce 2014 vliv těchto faktorů zmírní. Pro rok 2014 predikujeme v důsledku růstu změny zásob a ceností mírný růst reálné tvorby hrubého kapitálu o 1,0 % (*proti 0,9 %*), tvorba hrubého fixního kapitálu se ještě nepatrně sníží o 0,3 % (*proti 0,8 %*). V roce 2015 predikujeme růst tvorby hrubého kapitálu o 3,1 % a růst tvorby hrubého fixního kapitálu o 2,6 %.

Jak již bylo zmíněno, zahraniční obchod by měl v letech 2014 a 2015 působit prorůstově. Predikujeme růst reálného vývozu v roce 2014 o 3,8 % (*proti 3,3 %*) a růst dovozu o 3,2 % (*proti 2,7 %*). V roce 2015 očekáváme, že reálný vývoz vzroste o 4,0 % a dovoz o 3,8 %. Nižší rozdíl mezi růstem vývozu a dovozu v roce 2015 ve srovnání s rokem 2014 zohledňuje další oživení domácí poptávky.

Nominální HDP v roce 2014 pravděpodobně vzroste o 3,1 % (*proti 1,9 %*). Pro rok 2015 predikujeme růst nominálního HDP o 3,3 %.

³ Např. meziroční pokles reálného HDP ve 2. čtvrtletí 2013 byl prohlouben o 0,4 p. b., přičemž došlo ke snížení příspěvku zahraničního obchodu, tvorby hrubého fixního kapitálu a spotřeby domácností i vlády.

C.2 Ceny

Spotřebitelské ceny

Průměrná míra inflace v roce 2013 dosáhla 1,4 % (v souladu s *predikcí*).

Meziroční růst spotřebitelských cen v prosinci 2013 činil 1,4 % (*proti 1,2 %*) a byl převážně dán příspěvkem administrativních opatření ve výši 1,0 p. b., z čehož 0,9 p. b. připadalo na dopad změn nepřímých daní.

Z hlediska příspěvků jednotlivých oddílů spotřebního koše k meziroční inflaci v prosinci nejvíce přispěl oddíl potraviny a nealkoholické nápoje (0,7 p. b.), kde se ceny meziročně zvýšily nejvíce ze všech oddílů, a to o 4,8 %.

Rok 2014 by se i přes oslabení koruny vlivem devizových intervencí ČNB měl vyznačovat velmi nízkou inflací.

Jak je patrné z rozkladu meziroční inflace na tržní a administrativní vlivy (viz graf C.2.2), administrativní opatření by v celém roce 2014 měla působit protiinflačně. Záporný příspěvek regulovaných cen tedy převáží nad kladným příspěvkem změn nepřímých daní.

V regulovaných cenách bude hrát největší roli snížení ceny elektřiny. Ta se na počátku roku 2014 snížila jak ve své neregulované, tak – v návaznosti na rozhodnutí Energetického regulačního úřadu – v regulované části. V souvislosti s legislativními opatřeními klesl příspěvek na obnovitelné zdroje z ložských 583 Kč/MWh na letošních max. 495 Kč/MWh

V oblasti nepřímých daní počítá *predikce* inflace na rok 2014 se zvýšením spotřební daně z cigaret s úhrnným příspěvkem 0,2 p. b., a to i přesto, že v uvažovaném rozsahu bylo schváleno jen zčásti⁴. Promítání tohoto vlivu do spotřebitelských cen by mělo být postupné a mělo by se projevovat převážně ve 2. pololetí 2014.

Na základě výše uvedeného očekáváme, že příspěvek administrativních opatření k meziročnímu růstu spotřebitelských cen v prosinci 2014 dosáhne –0,1 p. b. (*proti 0,1 p. b.*), z čehož by na elektřinu mělo připadat –0,5 p. b. Administrativní opatření by měla být na rozdíl od předchozích let významným protiinflačním faktorem.

Dalším podstatným protiinflačním faktorem, který by však v roce 2014 měl vlivem oživení české ekonomiky působit již méně intenzivně než v roce 2013, bude záporná produkční mezera. Uvažovaný méně než jednoprocentní růst jednotkových nákladů práce by

neměl v roce 2014 představovat podstatnější inflační faktor. Stejně tak nepřilíš významně by na inflaci měla působit cena ropy, u které je předpokládán mírný pokles. Naopak významným proinflačním faktorem, který se také nejvíce podílí na zvýšení *predikce* průměrné míry inflace v roce 2014, je oslabení koruny dané devizovými intervencemi ČNB. Předpokládané meziroční oslabení koruny o 4,7 % proti euru a 3,1 % proti americkému dolaru (viz tabulka A.3.3) představuje poměrně citelný proinflační impuls. Ten také stojí, vedle příspěvků administrativních opatření, za očekávanou akcelerací meziroční inflace v průběhu roku 2014, jež by měla v 1. čtvrtletí dosáhnout sice jen 0,2 %, avšak ve 4. čtvrtletí již 1,8 %.

Přes značně uvolněnou měnovou politiku jak v kurzové, tak úrokové složce by **průměrná míra inflace v roce 2014** měla být velmi nízká a dosáhnout pouze 1,0 % (*proti 0,7 %*), při prosincovém meziročním růstu cen o 1,9 % (*proti 1,4 %*).

Hodnocení působení jednotkových nákladů práce a ceny ropy na inflaci v roce 2015 je obdobné jako v případě roku 2014. Se zpožděním by na inflaci v roce 2015 ještě měla působit oslabená koruna. Pokračující růst české ekonomiky a s tím související uzavírání produkční mezery by však již mohly do značné míry eliminovat protiinflační působení domácí ekonomiky. Administrativní opatření zřejmě již budou působit obvyklým proinflačním směrem. **V roce 2015** by tak průměrná míra inflace měla dosáhnout 2,4 % při prosincovém meziročním růstu spotřebitelských cen o 2,0 %.

Výhled na roky 2016 a 2017 vychází z platného stavu legislativy, což se ve výhledu inflace odráží zejména dopadem změn nepřímých daní.

Deflátor

Deflátor hrubých domácích výdajů, jenž je komplexním indikátorem domácího cenového vývoje, vzrostl ve 3. čtvrtletí 2013 meziročně o 0,6 % (*proti 0,8 %*). Z hlediska jeho struktury byl růst dán zvýšením deflátoru spotřeby domácností, naopak deflátor tvorby hrubého kapitálu růst mírně tlumil. Faktory růstu deflátoru spotřeby domácností jsou obdobné jako u indexu spotřebitelských cen. Mírný pokles deflátoru tvorby hrubého fixního kapitálu může souviset s poklesem cen stavebních prací.

Směnné relace vykázaly ve 3. čtvrtletí 2013 meziroční růst o 1,3 % (*proti poklesu o 0,2 %*). Zlepšení směnných

⁴ Část zvýšení spotřební daně z cigaret vyplývající z transpozice evropské směrnice ještě neprošla legislativním procesem.

relací nyní odhadujeme i pro 4. čtvrtletí 2013 a predikujeme jej pro rok 2014.

Implicitní deflátor HDP, který je výslednicí deflátoru hrubých domácích výdajů a směnných relací, ve 3. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostl o 1,5 % (*proti 0,6 %*). Z uvedeného je patrné, že diskrepance vznikla kvůli relativně silnému zlepšení (růstu) směnných relací.

C.3 Trh práce

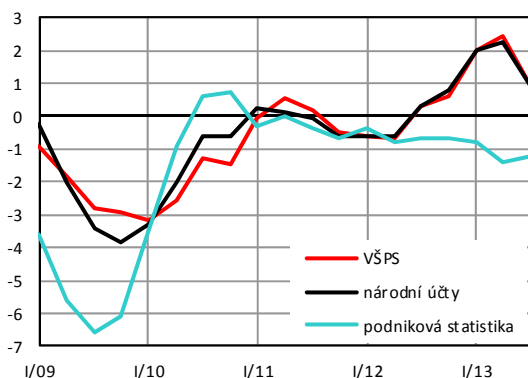
Trh práce se z makroekonomického pohledu choval nadále spíše nestandardně, nicméně přinejmenším nárůst zaměstnanosti (měřené počtem osob) již zpomalil díky nižšímu počtu vykázaných příležitostných pracovních aktivit. Podle očekávání se zvýšil počet registrovaných nezaměstnaných, nezaměstnanost VŠPS v sezónním očištění klesla. Velmi umírněný růst mezd byl v souladu s vývojem ostatních makroekonomických ukazatelů.

Zaměstnanost

Zaměstnanost podle výběrového šetření pracovních sil ve 3. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostla díky přírůstku počtu osob v kategorii zaměstnanci v terciárním sektoru.

Graf C.3.1: **Zaměstnanost dle různých statistik**

meziroční změna v %, podniková statistika přepočtena na ekvivalent plné pracovní doby

Zdroj dat: ČSÚ

Zpomalení meziročního růstu celkové zaměstnanosti ve 3. čtvrtletí 2013 (viz graf C.3.1) na 0,7 % (*proti 1,2 %*) bylo způsobeno zpomalením růstu počtu zaměstnanců z 2,4 % ve 2. čtvrtletí 2013 na 0,9 % (*proti 1,5 %*) ve 3. čtvrtletí. Tempo nárůstu zkrácených pružných forem zaměstnávání, a to jak formálních tak i neformálních, evidentně zpomalilo. Příčinami tohoto vývoje může být nižší potřeba externí výpomoci daná nižší poptávkou, případně snaha o zastavení poklesu produktivity vyšším

Očekáváme, že deflátor hrubých domácích výdajů v roce 2014 vzroste o 0,8 % (*proti 0,6 %*). Pro rok 2015 predikujeme růst deflátoru o 1,7 %. Směnné relace v roce 2014 vykáží růst o 0,9 % (*proti poklesu o 0,2 %*), pro následující rok predikujeme jejich pokles o 0,2 %.

V návaznosti na tyto hodnoty očekáváme, že implicitní deflátor HDP v roce 2014 vzroste o 1,7 % (*proti 0,5 %*) a v roce 2015 o 1,3 %.

využitím interních pracovníků. Zpomalení poklesu počtu osob v evidenčním stavu (přepočtený na ekvivalent plné pracovní doby) může znamenat potvrzení snahy o prioritní udržení kmenových zaměstnanců i náznak optimismu podniků z hlediska budoucí produkce.

Možné náznaky obratu ve vývoji struktury zaměstnanosti ukazuje rovněž vývoj počtu podnikatelů. Zatímco počet sebezaměstnaných nadále klesal, u počtu zaměstnavatelů se zastavil pokles trvající od poloviny roku 2011.

Vzhledem k situaci na trhu práce očekáváme pro rok 2013, po zohlednění výrazného zpomalení tempa růstu ve 3. čtvrtletí, nárůst zaměstnanosti o 0,9 % (*proti 1,2 %*). Pro rok 2014 přepokládáme další racionalizaci počtu zaměstnanců, která by se měla projevit v nárůstu odpracovaných hodin na zaměstnance. Na růstu zaměstnanosti o 0,1 % (*proti 0,4 %*) by se ale mělo alespoň z části podílet i schválené navýšování míst ve vládním sektoru u ozbrojených složek, na úřadech práce a finanční kontrole. K mírnému zvýšení zaměstnanosti by mělo dojít i v roce 2015.

Míra zaměstnanosti ve věku 15–64 let vykazuje od poloviny roku 2010 nepřetržitý růst. Ve 3. čtvrtletí 2013 se zejména kvůli zvyšování podílu částečných úvazků meziročně zvýšila o 1,0 p. b.

Míra ekonomické aktivity (15–64 let) ve 3. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostla o 1,1 p. b. Tento nárůst nadále odráží zejména zvýšenou motivaci domácností kompenzovat formálními i neformálními výdělečnými aktivitami skutečný (či očekávaný) pokles reálného disponibilního důchodu.

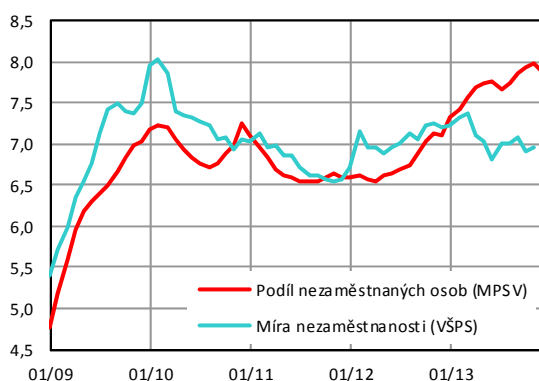
Ke zvyšování míry participace vedle nárůstu pracovní aktivity významně přispívá, a v nejbližších letech nadále připadat bude, změna demografické struktury (viz kapitola A.5).

Nezaměstnanost

V kontextu EU je sice míra nezaměstnanosti (VŠPS) v ČR jedna z nejnižších, na druhou stranu však v roce 2013 počet uchazečů o zaměstnání registrovaných úřady práce dosáhl nejvyšší úrovně v historii ČR. Další nárůst lze přitom předpokládat i v roce 2014. Ekonomická interpretace těchto ukazatelů, jejichž vývoj zachycuje graf C.3.2, vyplývá z jejich definice. Registrovaná nezaměstnanost v současné situaci vyjadřuje stále silnou motivaci jakéhokoli přivýdělku, přičemž registrace na úřadech práce je také podmínkou k přiznání řady sociálních benefitů. Částečný přivýdělek je přitom podle současné legislativy při registrované formě nezaměstnanosti podporován či aspoň tolerován (u VŠPS je z definice zcela vyloučen), což se projevuje ve stagnaci či mírném poklesu míry nezaměstnanosti VŠPS.

Graf C.3.2: Ukazatele nezaměstnanosti

sezónně očištěná data, v %

Zdroj dat: ČSÚ, MPSV, vlastní propočty

Pozn.: Podílem nezaměstnaných osob se rozumí podíl dosažitelných nezaměstnaných ve věku 15–64 let na celkové populaci v tomto věkovém rozmezí.

Sezónně očištěná **registrovaná nezaměstnanost** potvrdila ve 4. čtvrtletí 2013 růstovou tendenci. Nárůst nezaměstnanosti vzhledem k délce trvání a hloubce recese sice nebyl dramatický, ale úroveň sezónně očištěné nezaměstnanosti je na úrovni historického maxima.

Problémem je fakt, že růst nezaměstnanosti (včetně dlouhodobé) je výraznější v nižších věkových kategoriích. Vyšší než obvyklý počet nových uchazečů z řad absolventů škol by mohl poukazovat nejen na nelepšící se připravenost na aktivní vstup na trh práce, ale zároveň také na požadavky zaměstnavatelů na délku praxe uchazečů o zaměstnání.

Míra nezaměstnanosti VŠPS dosáhla ve 3. čtvrtletí 2013 hodnoty 6,9 %. Měsíční údaje VŠPS naznačují, že by se míra nezaměstnanosti (15–64) mohla ve 4. čtvrtletí nepatrně snížit. Očekávané opětovné zvyšování počtu odpracovaných hodin na zaměstnance by se mělo v letošním roce promítnout do mírného zvýšení míry nezaměstnanosti, v důsledku nižší míry nalézání práce (i příležitostné). V meziročním vyjádření by tento vývoj znamenal stagnaci míry nezaměstnanosti na 7,0 % (*proti 7,3 %*).

Mzdy

Mzdový nárůst ve 3. čtvrtletí 2013 již na rozdíl od předchozích dvou čtvrtletí nebyl ovlivněn legislativně-administrativními změnami. Obecně nedošlo ke změně obezřetného chování podniků a institucí v oblasti odměňování.

Objem mezd (NÚ, domácí koncept) ve 3. čtvrtletí 2013 vykázal jen velice nízký růst o 0,3 % (*proti 2 %*; část odlišného vývoje proti predikci je třeba přičíst na vrub revizi dat). Vývoj v letošním roce bude ovlivněn obezřetným chováním soukromého sektoru, pozitivně by také mělo působit zvýšení objemu mezd v rozpočtové sféře o 2 %. Dominantní vliv by však měla mít snaha soukromého sektoru o kompenzaci relativně vysokých růstů jednotkových mzdových nákladů v minulých letech.

V roce 2015 by podle současného legislativního stavu mělo dojít k přesunu 2 p. b. sazby zdravotního pojištění ze zaměstnavatelů na zaměstnance. Očekáváme, že zaměstnavatelé budou zaměstnancům tuto změnu částečně kompenzovat zvýšením hrubé mzdy (efekt cca 0,5 p. b. na meziročním růstu objemu mezd a platů).

Objem mezd a platů by se proto v letošním roce mohl zvýšit o 2,2 % (*proti 2,5 %*) a v roce 2015 o 4,3 %.

Průměrná mzda (podniková, přepočtená na plný úvazek) ve 3. čtvrtletí 2013 vzrostla o 1,3 % (*proti 1,7 %*), v reálném vyjádření pak poprvé od začátku roku 2012 vykázala nepatrný růst o 0,1 %. Výjimku ve vývoji tvořilo pouze 4. čtvrtletí roku 2012, ve kterém byl vyplacen značný objem mimořádných odměn z důvodu snahy vyhnout se tzv. „solidární přirážce“ u daně z příjmů fyzických osob účinné od roku 2013. Při zohlednění statistického efektu této události odhadujeme, že meziroční růst průměrné nominální mzdy byl ve 4. čtvrtletí 2013 relativně nízký. Tento efekt se ještě kladně projeví v 1. čtvrtletí 2014.

C.4 Vztahy k zahraničí

(v metodice platební bilance)

Vnější nerovnováha, vyjádřená poměrem salda běžného účtu k HDP, dosáhla ve 3. čtvrtletí 2013 v ročním vyjádření $-1,7\%$ (*proti $-1,8\%$*), a meziročně se tak zlepšila o 0,2 p. b. Schodek bilance výnosů se sice prohloubil o 1,1 p. b., na druhou stranu se ale o 1,0 p. b. zvýšil přebytek obchodní bilance. Bilance běžných převodů se zlepšila o 0,4 p. b., bilance služeb se meziročně téměř nezměnila.

Exportní trhy⁵, jejichž tempo růstu se v souvislosti se zhoršeným vnějším prostředím více než dva roky snižovalo, začaly v průběhu 1. pololetí 2013 opět růst. Ve 3. čtvrtletí byl zaznamenán růst o 1,0 %. Na zahraniční poptávce se toto zlepšení zatím zřetelně neprojevuje, vývozy do nejdůležitějších partnerských zemí spíše stagnují. Odhadujeme, že exportní trhy v roce 2013 vzrostly o 0,9 % (*proti 0,6 %*). Očekáváme ale, že v dalším období bude docházet k výraznějšímu ožívání zahraničního obchodu a exportní trhy porostou dynamičtěji. Pro rok 2014 počítáme s dalším ožíváním světové ekonomiky, doprovázeným růstem exportních trhů o 3,1 % (*proti 2,7 %*). Stejný růst exportních trhů předpokládáme i v roce 2015.

Exportní výkonnost, jež indikuje změnu podílu objemu českého zboží na zahraničních trzích, v roce 2013 patrně stagnovala (*proti poklesu o 0,8 %*). K růstu exportní výkonnosti o 1,0 % v letech 2014 (*proti 0,7 %*) i 2015 by měla díky slabšímu kurzu koruny (v souvislosti s devizovými intervencemi ČNB) přispět větší cenová konkurenceschopnost českých firem.

Odhadujeme, že v roce 2013 dosáhl přebytek obchodní bilance 4,9 % HDP (*proti 4,7 %*). Pro rok 2014 pak počítáme se zvýšením přebytku obchodní bilance na 6,2 % HDP (*proti 5,0 %*). Stejného přebytku v poměru k HDP by mohlo být dosaženo i v roce 2015.

Ve 3. čtvrtletí 2013 dosáhl schodek palivové bilance (SITC 3) v ročním vyjádření 5,1 % HDP (*proti 4,8 %*). Odhadujeme, že za celý rok 2013 dosáhl schodek stejné hodnoty (*proti 4,8 %*). Vzhledem k uvažovanému scénáři cen ropy předpokládáme, že v průběhu let 2014 a 2015 bude docházet k poklesu cen paliv a tím i k mírnému snižování schodku palivové bilance. Ten by tak v roce 2014 mohl klesnout na 4,9 % HDP (*proti 4,6 %*), v roce 2015 pak na 4,6 % HDP. Změna odhadu deficitu komoditní třídy paliv souvisí především

s depreciací koruny po zahájení intervencí ČNB, a tedy zdražením dovozů zejména ropy a plynu.

Přebytek bilance služeb (v ročním vyjádření) zůstal ve 3. čtvrtletí 2013 na stejné úrovni jako ve 2. čtvrtletí 2012, tj. na 1,3 % HDP (*proti 1,4 %*). Od 2. poloviny roku 2012 se přitom mění jen nepatrně. Tempa růstu dovozu služeb stále mírně převyšují tempa jejich vývozu, což se v roce 2013 týkalo především bilance cestovního ruchu. Útlum světové ekonomiky v předchozích obdobích se projevil i v zahraničním obchodě se službami. S očekávaným zlepšením vnějšího prostředí počítáme také se zvýšením tuzemské i zahraniční poptávky po službách. Odhadujeme, že v roce 2013 dosáhlo saldo bilance služeb 1,3 % HDP (*proti 1,5 %*). Pro rok 2014 očekáváme mírný růst přebytku na 1,4 % HDP (*proti 1,6 %*), obdobné úrovně by přitom mohl dosáhnout i v roce 2015.

Schodek bilance výnosů, která zahrnuje reinvestované a repatriované zisky zahraničních investorů, se na roční bázi ve 3. čtvrtletí 2013 meziročně prohloubil o 1,1 p. b. na 7,9 % HDP (*proti 8,1 %*). V růstu schodku se promítá především zvýšený odliv investičních výnosů v podobě dividend vyplacených zahraničním vlastníkům tuzemských přímých a také portfoliových investic. Mírně se sice zlepšila bilance náhrad zaměstnancům, ta má ale na celkovou bilanci výnosů podstatně menší vliv. Odhadujeme, že za celý rok 2013 vykazala bilance výnosů deficit ve výši 7,9 % HDP (*proti 8,1 %*). Očekáváme, že schodek bilance výnosů v roce 2014 zůstane zhruba na úrovni předchozího roku, tj. na 7,9 % HDP (*proti 8,2 %*). V roce 2015 očekáváme jeho mírné prohloubení na 8,1 % HDP.

V uvedených souvislostech odhadujeme, že v roce 2013 dosáhl poměr salda běžného účtu k HDP $-1,7\%$ HDP (*beze změny*). Především vlivem očekávaného příznivého vývoje zahraničního obchodu se zbožím počítáme v následujících letech s výrazným zlepšením schodku běžného účtu na 0,2 % HDP v roce 2014 (*proti 1,4 %*) a 0,4 % HDP v roce 2015. Běžný účet platební bilance by tedy měl být téměř vyrovnaný.

⁵ Vážený průměr růstu dovozu zboží šesti nejvýznamnějších obchodních partnerů (Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Velké Británie a Rakousko).

C.5 Mezinárodní srovnání

Srovnání za období do roku 2013 včetně vychází ze statistik Eurostatu, od roku 2014 jsou použity vlastní propočty na bázi reálných směnných kurzů.

Při využití metody parity kupní síly se porovnávání ekonomického výkonu jednotlivých zemí v rámci EU provádí v PPS (standardech kupní síly). PPS je umělá měnová jednotka, která vyjadřuje množství statků, které je v průměru možné zakoupit za 1 euro na území EU27 po kurzovém přepočtu u zemí, které používají jinou měnovou jednotku než euro. V roce 2013 činila parita kupní síly ČR podle aktualizovaných údajů Eurostatu 18,14 CZK/PPS v porovnání s EU27 či 17,41 CZK/EUR v porovnání s EA12.

V důsledku recese se v roce 2009 HDP na obyvatele přepočtený pomocí **běžné parity kupní síly** ve všech sledovaných zemích, s výjimkou Polska, snížil. Zatímco většina států se z krize postupně zotavila, v Řecku se absolutní ekonomická úroveň snížila i v roce 2013, a klesla tak již popáté v řadě. Absolutní ekonomická úroveň se v roce 2010 mírně snížila v Chorvatsku, v letech 2011–2013 v Portugalsku a v roce 2012 i 2013 ve Slovinsku. Ve všech zmíněných ekonomikách se přitom v období let 2009 až 2013 snížila také relativní ekonomická úroveň vůči zemím EA12, přičemž největší propad – o 19 p. b. – zaznamenalo Řecko. Ekonomická úroveň v porovnání s průměrem zemí EA12 se naopak nejrychleji zvyšuje v pobaltských státech.

Ekonomická úroveň ČR, vyjádřená hrubým domácím produktem na obyvatele přepočteným pomocí běžné parity kupní síly, v roce 2013 dosáhla zhruba 20 200 PPS, což odpovídalo 72 % ekonomické úrovně EA12. Po období konvergence, kdy se v letech 2000 až 2007 relativní ekonomická úroveň ČR v porovnání se zeměmi EA12 zvýšila o 13 p. b., docházelo od roku 2010 ke stagnaci. V roce 2013 se ale kvůli poklesu

hospodářského výkonu snížila o 1 p. b. Pro následující roky vzhledem k pomalému hospodářskému oživení počítáme se stagnací relativní ekonomické úrovně ČR.

Alternativní přepočet HDP na obyvatele pomocí běžného **směnného kurzu** bere v úvahu tržní ocenění měny a z něj vyplývající různou úroveň cenových hladin. V roce 2013 tento ukazatel v případě ČR patrně dosáhl 14 100 EUR, což odpovídalo 48 % úrovně EA12. V uvedeném roce se absolutní i relativní úroveň HDP na obyvatele v přepočtu směnným kurzem snížila, k čemuž přispěly i intervence ČNB na devizovém trhu. Vzhledem k předpokládanému pokračování intervencí očekáváme v roce 2014 další pokles absolutní i relativní úrovně, a to na úroveň Slovenska.

Pokud jde o srovnání cenových hladin, v ČR se v roce 2013 **komparativní cenová hladina HDP** nejspíše snížila o 2 p. b., a dosáhla tak 67 % průměru EA12. Očekávaný mírný pokles cenové hladiny o další 3 p. b. v roce 2014 pomůže k udržení konkurenceschopnosti české ekonomiky.